

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2019 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Bartłomiej Koelner

Protokolant: Izabela Konieczna

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 maja 2019 r. we W.

sprawy z wniosku A. G.

przy udziale A. K. (1)

o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności

postanawia:

I. ustalić, że w skład majątku wspólnego A. K. (2) i A. K. (1) wchodzi:

a) prawo własności lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z udziałem (...) w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali dla którego Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Krzyków we Wrocławiu prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 207 000 (dwieście siedem tysięcy) złotych;

b) środki zgromadzone na oszczędnościowej książeczce obiegowej nr (...) w (...) Banku (...) S.A. w W. w wysokości 17,08 zł,

II. ustalić, że udziały A. K. (2) i A. K. (1) w majątku wspólnym są równe;

III. ustalić, że w skład spadku po A. K. (2) wchodzi udział wynoszący 1/2 w składnikach opisanych w pkt I postanowienia;

IV. dokonać podziału majątku wspólnego A. K. (2) i A. K. (1), działu spadku po A. K. (2) oraz zniesienia współwłasności w ten sposób, że prawo własności lokalu opisanego w pkt I lit. a) wraz ze związanym z nieruchomością udziałem oraz środki zgromadzone na oszczędnościowej książeczce obiegowej nr (...) w (...) Banku (...) S.A. w W. przyznaje uczestniczce A. K. (1) w całości;

V. zasądzić od uczestniczki A. K. (1) na rzecz wnioskodawczyni A. G. kwotę 51.754,27 zł (pięćdziesiąt jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia siedem groszy) tytułem spłaty, z tym że zasądzoną kwotę rozkłada na dwie raty:

a) pierwszą w wysokości 20.000 zł (dwadzieścia tysięcy złotych) płatną w terminie 14 dni licząc od dnia uprawomocnienia się postanowienia,

b) drugą w wysokości 31.754,27 zł (trzydzieści jeden tysięcy siedemset pięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia siedem groszy) płatną w terminie do 31 grudnia 2019 r.,

- wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;

VI. zasądzić od wnioskodawczyni A. G. na rzecz uczestniczki A. K. (1) kwotę 5.169,53 zł (pięć tysięcy sto sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu spłaconych długów spadkowych po A. K. (2);

VII. zasądzić od wnioskodawczyni A. G. na rzecz uczestniczki A. K. (1) kwotę 6.190,00 zł (sześć tysięcy sto dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu nakładów poniesionych przez uczestniczkę;

VIII. oddalić wniosek A. G. o rozliczenie czynszu najmu za bezumowne korzystanie z lokalu;

IX. stwierdzić, że wnioskodawczyni i uczestniczka ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;

X. nakazać ściągnąć od wnioskodawczyni A. G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu kwotę 1.046,74 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

XI. oddalić wniosek uczestniczki o zwolnienie od kosztów sądowych;

XII. nakazać ściągnąć od uczestniczki A. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu kwotę 1.046,73 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

A. G. pismem z 8 marca 2016 r. wniosła o dział spadku, który nabyła wraz z uczestniczką A. K. (1) po A. K. (2), poprzez orzeczenie, że całość prawa własności do mieszkania położonego we W. przy ul. (...), które jako jedyny składnik wchodzi w skład masy spadkowej, nabywa uczestniczka z jednoczesnym zobowiązaniem jej do zapłaty na rzecz wnioskodawczyni połowy wartości rzeczzonego mieszkania.

W odpowiedzi na wniosek z 26 października 2016 r. uczestniczka A. K. (1) przychyliła się do treści wniosku.

Następnie A. G. w piśmie procesowym datowanym na 17 stycznia 2017 r. wniosła o ustalenie, że w skład spadku, oprócz lokalu opisanego we wniosku, wchodzi również:

- pieniądze pozostające w dniu śmierci spadkodawcy na rachunku bankowym, którego spadkodawca był posiadaczem, prowadzonym przez (...) S.A. z siedzibą w W.,

- dług w stosunku do Banku (...) S.A. z siedzibą w G., wynikający z zawartej przez spadkodawcę umowy nr (...),

- pieniądze w kwocie 7.700 zł pochodzące ze sprzedaży w 2013 r. udziału w prawie własności nieruchomości położonej w K..

Jednocześnie wnioskodawczyni wniosła o zobowiązanie uczestniczki do spłaty na jej rzecz 1/4 wartości masy spadkowej.

Pismem procesowym datowanym na 2 lutego 2018 r. wnioskodawczyni wniosła ponadto o podział majątku wspólnego małżonków A. K. (2) i A. K. (1).

Pismem procesowym datowanym na 24 sierpnia 2018 r. uczestniczka wniosła o rozliczenie spłaconych długów spadkowych związanych z umową kredytu podpisaną przez spadkodawcę z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w G. oraz zwrot nakładów na przedmiotowy lokal w postaci czynszu najmu.

Pismem datowanym na 12 grudnia 2018 r. A. G. wniosła o rozliczenie czynszu najmu za bezumowne korzystanie z lokalu w wysokości 10.800 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

A. K. (2) i A. K. (1) zawarli związek małżeński 29 listopada 1997 r.

dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa, akta Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia, sygn. (...).

A. K. (2) zawarł w dniu 21 lutego 2005 r. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W..

bezsporne

A. K. (2) w dniu 3 grudnia 2007 r. nabył do majątku osobistego prawo własności lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...).

dowód: odpis zwykły księgi wieczystej nr (...), k. 11-12.

W dniu 23 lipca 2009 r. A. K. (2) zawarł z (...) Bankiem S.A. z siedzibą w G. umowę kredytu gotówkowego nr (...) w wysokości 15.805,45 zł. na okres od 24 lipca 2009 r. do 24 lipca 2017 r. Na dzień 22 lutego 2016 r. kwota zadłużenia z powyższej umowy wynosiła 10.186,54 zł. W okresie od lutego 2016 r. do maja 2018 r. A. K. (1) dokonała spłaty zadłużenia z powyższego tytułu na rzecz następcy prawnego (...) Banku S.A. z siedzibą w G. – Banku (...) S.A. z siedzibą w G., a następnie (...) Banku S.A. z siedzibą w W. w łącznej wysokości 10.339,06 zł.

dowód: umowa kredytu gotówkowego nr (...); pismo Banku (...) S.A. z siedzibą w G., k. 25; potwierdzenia wpłat, k. 142.

A. K. (1) w 2013 r. sprzedała udział wynoszący 1/3 w prawie własności domu gospodarczego położonego w K. za cenę 15.400 zł. Pieniądze z tego tytułu zostały przeznaczone na remont mieszkania przy ul. (...) we W., na codzienne potrzeby małżonków A. K. (2) i A. K. (1) oraz pogrzeb A. K. (2).

dowód: przesłuchanie uczestniczki A. K. (1), protokół elektroniczny z rozprawy z 21 maja 2019 r., k. 175.

Aktem notarialnym rep A nr(...)z 5 marca 2014 r., sporządzonym przed notariuszem J. Z., A. K. (2) i A. K. (1) zawarli umowę o rozszerzenie wspólności ustawowej, mocą której rozszerzyli istniejącą między nimi wspólność ustawową małżeńską na majątek nabyty dotychczas przez któregośkolwiek z nich i na jakiegokolwiek podstawie.

dowód: akt notarialny rep A nr (...), k. 25.

Innych umów majątkowych małżonkowie nie zawierali.

bezsporne

A. K. (2) zmarł 5 maja 2015 r. Spadek po A. K. (2) na podstawie ustawy nabyły: żona A. K. (1) oraz córka A. G. po 1/2 części każda z nich.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu, k. 3 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia, sygn. VIII Ns 892/15; postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z 19.11.2015 r., k. 16 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia, sygn. VIII Ns 892/15.

A. K. (2) posiadał oszczędnościową książeczkę obiegową nr (...) w (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.. Na dzień 5 maja 2015 r. saldo wynosiło 17,08 zł.

dowód: pismo (...) S.A. z siedzibą w W. z 27.02.2017 r.

Lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...) zamieszkuje A. K. (1). Czynnosc dla spółdzielni mieszkaniowej związany z lokalem wynosił: od września 2015 r. - 356,11 zł, od 1 marca 2016 r. - 299,42 zł, od 1 sierpnia 2017 r. - 277,55 zł, a od 1 sierpnia 2018 r. - 308,64 zł. W okresie od czerwca 2015 r. do grudnia 2018 r. A. K. (1) ponosiła koszty zapłaty czynszu za lokal w łącznej wysokości 12.380 zł.

dowód: informacje o wysokości opłat z: 27 sierpnia 2015 r., 24 lutego 2016 r., 2 sierpnia 2017 r., 3 sierpnia 2018 r., k. 25, 139-141; potwierdzenia wpłat, k. 151.

Wartość rynkowa lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...) na dzień 25 lipca 2017 wynosiła 207.000 zł.

dowód: opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, k. 70-93.

A. G. i A. K. (1) w dniu 23 sierpnia 2018 r. zawarły ugodę pozasądową, mocą której uzgodniły sposób spłaty długu spadkowego na rzecz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W..

dowód: uгода pozasądowa, k. 145.

Wnioskodawczyni A. G. ma 45 lat, z zawodu jest technikiem prac biurowych. Zamieszkuje wraz z mężem i dziećmi w U.. Uzyskuje wynagrodzenie około 1850 zł netto. Jej mąż również pracuje i uzyskuje wynagrodzenie w kwocie 2281,26 zł.

dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni – k. 176,

Uczestniczka A. K. (1) ma 65 lat. Jest emerytką i jej dochód z tego tytułu wynosi ok. 1900 zł. Na poczet spłaty wnioskodawczyni zgromadziła kwotę 20.000 zł. Stara się o dodatkową pracę.

dowód: - przesłuchanie uczestniczki – k. 175

Sąd zważył co następuje.

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy nie budził zasadniczych wątpliwości. Skład oraz wartość majątku wspólnego małżonków A. K. (2) oraz A. K. (1) oraz skład masy spadkowej po A. K. (2) pozostawały bowiem poza sporem.

Pierwotnie wniosek dotyczył jedynie działu spadku po A. K. (2). Uczestniczka A. K. (1) przedłożyła jednak umowę majątkową małżeńską, z której wynikało, iż lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...), wchodzący w skład spadku po zmarłym A. K. (2), wcześniej stanowił majątek objęty małżeńską wspólnością ustawową A. K. (2) i A. K. (1). Konieczne było zatem w pierwszej kolejności dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków, zaś w dalszej - działu spadku po zmarłym A. K. (2). Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem doktryny i orzecznictwa w wypadku, gdy w skład spadku wchodził udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, do dokonania działu spadku niezbędne było uprzednie albo jednoczesne z działem spadku, połączone w tym samym postępowaniu, przeprowadzenie podziału majątku wspólnego. Dopóki bowiem nie nastąpi rozstrzygnięcie roszczeń określonych w art. 43 k.r.i.o. (wysokość udziałów w majątku wspólnym) i 45 k.r.i.o. (rozliczenie nakładów), nie będzie możliwe ustalenie składu i wartości majątku wspólnego, a w konsekwencji składu i wartości spadku podlegającego podziałowi (por. A. Stempniak, Postępowanie o dział spadku, Warszawa 2010, s. 158-161 oraz uchwała SN z dnia 2.03.1972 r., III CZP 100/71, postanowienie SN z dnia 21.10.1998 r., II CKU 56/98, postanowienie SN z dnia 15.12.1959 r., IV CR 872/59, postanowienie SN z dnia 9.05.2003 r., V CKN 363/01).

A. K. (2) i A. K. (1) zawarli związek małżeński 29 listopada 1997 r. Zgodnie z art. 31 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

A. K. (2) w dniu 3 grudnia 2007 r. nabył prawo własności lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...). Nabycie to nastąpiło do majątku osobistego, co wynika z treści księgi wieczystej przedmiotowego lokalu, gdzie jako właściciel widnieje A. K. (2). A. K. (2) i A. K. (1) 5 marca 2014 r. zawarli jednak umowę o rozszerzenie wspólności ustawowej, mocą której rozszerzyli istniejącą między nimi wspólność ustawową małżeńską na majątek nabyty dotychczas przez któregokolwiek z nich i na jakiegokolwiek podstawie. Mocą tej umowy prawo własności przedmiotowego lokalu zostało objęte wspólnością ustawową.

Wspólność ustawowa trwa do chwili zawarcia przez małżonków umowy majątkowej albo do ustania związku małżeńskiego. Jedną z okoliczności powodującą ustania małżeństwa jest śmierć małżonka. W niniejszej sprawie małżeństwo A. K. (2) i A. K. (1) ustało w dniu 5 maja 2015 r., kiedy to zmarł A. K. (2). W tym też dniu ustała małżeńska wspólność majątkowa.

Zgodnie z art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 3 k.p.c., skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Sąd czyni to biorąc pod uwagę dane i dowody podane we wniosku, a także inne okoliczności wynikające z dołączonych akt sprawy i ustalone w postępowaniu (J. Pietrzykowski, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II, Warszawa 1997, s. 476). W niniejszej sprawie z twierdzeń wnioskodawczyni i uczestniczki postępowania wynikało, że jedyny majątek należący do wspólności ustawowej małżonków A. K. (2) i A. K. (1) stanowiły lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...) oraz środki zgromadzone na rachunku bankowym (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.. Z informacji uzyskanej od banku wynikało, że A. K. (2) posiadał: rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, którego saldo na dzień śmierci było ujemne i wynosiło 1.135,07 zł oraz oszczędnościową książeczkę obiegową, której saldo było dodatnie i na 5 maja 2015 r. wynosiło 17,08 zł. Rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy obejmuje jedynie pasywa, stanowi zatem dług, który nie wchodzi w skład majątku wspólnego i nie podlega podziałowi. W skład majątku wchodzi z kolei książeczka obiegowa, której saldo jest dodatnie. Z tych względów w pkt I postanowienia Sąd ustalił, że w skład majątku wspólnego A. K. (2) i A. K. (1) wchodził szczegółowo w sentencji opisany lokal mieszkalny oraz książeczka obiegowa.

W sprawie sporna była wartość przedmiotowego lokalu. Z uwagi na fakt, że jest to wiedza wymagająca wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.), Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego do spraw szacowania nieruchomości. Biegły w swojej opinii ustalił wartość lokalu na 207.000 zł. Taką wycenę kwestionowała uczestniczka A. K. (1), która podnosiła, że jest ona zawyżona, ponieważ nie uwzględnia konieczności jego remontu – wymiany okien, dobudowania ściany pomiędzy kuchnią a małym pokojem oraz wymiany drzwi do łazienki. Biegły ustosunkował się do powyższych uwag, podtrzymując swoją pierwotną opinię oraz wskazując, że wszystkie elementy mające wpływ na wartość lokalu uwzględniono określając wartość rynkową lokalu. Uczestniczka w kolejnym piśmie procesowym podniosła ponadto, że biegły nie uwzględnił lokalizacji budynku, w którym znajduje się lokal, a który sąsiaduje z ruchliwą drogą. W cenie uczestniczki biegły nie uwzględnił również obciążeń lokalu w postaci dwóch kredytów bankowych.

Sąd uwzględniając opinię biegłego, opinię uzupełniającą oraz zarzuty uczestniczki stwierdził, że wycena nieruchomości dokonana przez biegłego jest adekwatna do jego rzeczywistej wartości. Biegły w swojej opinii w sposób logiczny i zrozumiały dla osoby nie mającej w tym zakresie wiedzy specjalistycznej wyjaśnił tok rozumowania i sposób wyliczenia wartości lokalu. Biegły odnosząc się do zarzutów uczestniczki wyjaśnił, że wziął pod uwagę wszystkie okoliczności wpływające na wartość lokalu. Z treści opinii wynika, że biegły wziął pod uwagę stan techniczny lokalu oraz jego położenie przy ruchliwej ul. (...). Biegły zwrócił przy tym uwagę na dobrą lokalizację lokalu, który położony jest w niewielkiej odległości od centrum miasta w pobliżu licznej sieci połączeń tramwajowych i autobusowych. Ponadto, wbrew twierdzeniom A. K. (1), lokal pozostaje wolny od obciążeń. Umowy kredytów zaciągnięte przez A. K. (2), a na które powoływała się uczestniczka, nie są w żaden sposób związane z lokalem. Ich rozliczenie następuje niezależnie od lokalu, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Wnioskodawczyni domagała się ustalenia, że w skład majątku wspólnego wchodziły również pieniądze w kwocie 15.400 zł pochodzące ze sprzedaży w 2013 r. udziału w prawie własności nieruchomości położonej w K., której współwłaścicielem (w udziale 1/3) była uczestniczka A. K. (1), a które należały do majątku wspólnego jej i A. K. (2). Uczestniczka zeznała jednak, że pieniądze te zostały przeznaczone na remont wspólnego mieszkania małżonków, na codzienne życie oraz pogrzeb męża. Wskazać należy, że jako zasadę przyjmuje się, że w toku postępowania o

podział majątku wspólnego rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej. Przedmiotem postępowania jest więc podział składników majątku wspólnego, należącego do małżonków w chwili ustania wspólności, ale jednocześnie istniejących w chwili dokonywania podziału. Nie uwzględnia się zatem przedmiotów, które były objęte wspólnością, ale które zostały zbyte w ramach normalnej gospodarki (L. Stecki: Glosa do orzeczenia SN z 2 marca 1972, III CZP 100/71, OSPiKA 1973, nr 9, poz. 140). Część pieniędzy pochodząca ze sprzedaży nieruchomości w K., która przeznaczona została na remont lokalu małżonków położonego we W. przy ul. (...) oraz codzienne życie nie należały do małżonków w chwili ustania wspólności. Z tego powodu nie podlega podziałowi. Pozostała kwota, przeznaczona na pogrzeb A. K. (2), mimo iż istniała w chwili ustania wspólności, również nie podlega uwzględnieniu przy podziale z uwagi na fakt, że została zbyta w ramach normalnej gospodarki. A za taką należy uznać koszty pochowku A. K. (2). Z tych względów, przy ustalaniu majątku wspólnego A. K. (2) i A. K. (1) Sąd nie uwzględnił kwoty 15.400 zł.

Kolejnym składnikiem, którego Sąd nie uwzględnił przy ustalaniu majątku wspólnego małżonków, był dług wynikający z umowy kredytu w stosunku do wierzyciela (...) Bank S.A. z siedzibą w W.. Jak bowiem powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie i piśmiennictwie, przedmiotem podziału mogą być jedynie aktywa, niespłacone zatem długi obciążające wspólnie małżonków nie podlegają rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku. Jest to uzasadnione tym, że ewentualne rozliczenie niespłaconego długu i tak nie wywołałyby skutku wobec wierzyciela, jako osoby będącej poza postępowaniem o podział majątku i oboje małżonkowie nadal byłiby dłużnikami. Jeżeli jednak jedno z małżonków spłaciło ze środków pochodzących z jego majątku osobistego wspólny dług, może zostać to rozliczone jako nakład z majątku osobistego na wspólny. Podobnie rozliczeniu będzie podlegać fakt spłaty długu wspólnego przez jednego z małżonków po ustaniu wspólności (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 września 1976, III CRN 83/76, OSPiKA 1977, poz. 157). O rozliczeniu z tego tytułu w dalszej części uzasadnienia.

Zgodnie z domniemaniem z art. 43 § 1 k.r.io. oraz w związku z brakiem żądania stron w zakresie ustalenia nierównych udziałów Sąd ustalił, iż udziały A. K. (2) i A. K. (1) w ich majątku dorobkowym były równe.

Po ustaleniu składu majątku wspólnego oraz udziałów małżonków, w dalszej kolejności należało ustalić skład spadku po A. K. (2). Z ustaleń Sądu poczynionych w sprawie wynika, że w skład spadku po A. K. (2) wchodził jedynie udział 1/2 w składnikach, które stanowiły skład majątku wspólnego jego i A. K. (1) (pkt III sentencji postanowienia).

Do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące współwłasności (art. 688 k.p.c.) Przepisy kodeksu cywilnego regulujące kwestię zniesienia współwłasności przewidują trzy sposoby dokonania działu spadku i zniesienia współwłasności tj. fizyczny podział rzeczy, przyznanie całości jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych oraz sprzedaż rzeczy stosownie do przepisów k.p.c. i podziale sumy uzyskanej ze sprzedaży. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego preferują przeprowadzenie podziału na podstawie zgodnej woli uczestników postępowania.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni i uczestniczka były zgodne co do tego, aby składniki majątku przyznać uczestniczce na wyłączną własność. Za dokonaniem podziału w powyższy sposób przemawiają również okoliczności faktyczne. Przedmiotowy lokal znajduje się bowiem we władaniu A. K. (1), która ponosi związane z tym koszty. Kwota zgromadzona na oszczędnościowej książeczce obiegowej jest niska (17,08 zł), zatem jej fizyczny podział nie miałby racjonalnego sensu. Uczestniczka posiada ponadto udział 1/2 w powyższych składnikach majątku, zatem zasądzona spłata będzie w niższej wysokości, niż miało by to miejsce w przypadku przyznania składników wnioskodawczyni z obowiązkiem spłaty na rzecz uczestniczki. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie znalazło swój wyraz w pkt IV sentencji postanowienia.

Konsekwencją przyznania składników wchodzących w skład masy spadkowej uczestniczce było nałożenie na nią obowiązku spłaty udziału przysługującego wnioskodawczyni. Kwota spłaty orzeczona w pkt V postanowienia stanowi równowartość udziału spadkowego wnioskodawczyni w spadku po A. K. (2) ($1/2 \times 1/2 \times (207.000 \text{ zł} + 17,08 \text{ zł})$). Sąd przy tym rozłożył powyższą kwotę na dwie raty, pierwsza w wysokości 20.000 zł płatna w terminie 14 dni licząc

od uprawomocnienia się orzeczenia, a druga w wysokości 31.754,27 zł, płatna w terminie do 31 grudnia 2019 r. Uczestniczka wskazywała bowiem, że na chwilę obecną jest w posiadaniu kwoty 20.000 zł. Pozostałą część A. K. (1) powinna zgromadzić do końca roku. Sąd zasądzając powyższą kwotę orzekł jednocześnie o ustawowych odsetkach za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, zgodnie z dyspozycją art. 212 § 3 k.c.

Stosownie do treści art. 686 k.p.c., w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych.

Rozliczeniu w niniejszym postępowaniu zatem, o czym była mowa wcześniej, podlega również spłacony przez uczestniczkę postępowania dług spadkowy, stanowiący umowę kredytu w (...) Banku S.A. z siedzibą w W., którą A. K. (2) zawarł za swojego życia. Wnioskodawczyni początkowo sama wносиła o rozliczenie powyższego, aby w późniejszym etapie postępowania podnieść, że spłacany przez uczestniczkę dług był przedawniony. Stwierdzić należy, że zarzut przedawnienia podniesiony przez A. G. nie został przez nią wykazany. Zgodnie z treścią umowy kredytowej, została ona zawarta na okres od 24 lipca 2009 r. do 24 lipca 2017 r., a jej płatność została rozłożona na raty. Termin przedawnienia roszczeń banku wynikających z kredytu bankowego cechuje dość krótki 3 letni termin przedawnienia. Termin ten wynika z faktu, że roszczenie banku dotyczące zwrotu kredytu bankowego ma związek z prowadzoną przez bank działalnością gospodarczą (art. 118 k.c.). Odnosnie terminu, od którego zaczyna biec przedawnienie, należy odwołać się do art. 120 § 1 k.c., w myśl którego bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Choć pojęcie wymagalności roszczenia nie zostało zdefiniowane przez żaden przepis kodeksu cywilnego, to bieg terminu przedawnienia roszczenia wynikającego z zobowiązania rozpoczyna się w dniu, w którym świadczenie powinno być spełnione. Świadczenie z umowy kredytu jest świadczeniem jednorazowym, choć płatnym w ratach. Z góry znana jest bowiem całkowita kwota do zapłaty. Poszczególne raty kredytu są jedynie sposobem dojścia do całkowitej spłaty zadłużenia. W związku z powyższym termin wymagalności kredytu, w rozumieniu art. 120 k.c., należy wiązać z datą, do którego kredyt powinien być spłacony, co w przypadku umowy będącej przedmiotem sporu w niniejszej sprawie stanowi dzień 24 lipca 2017 r. Od dnia następnego należy liczyć termin przedawnienia obowiązku zapłaty kwoty kredytu. W okresie kiedy uczestniczka spłacała zobowiązanie wynikające z przedmiotowej umowy, tj. od lutego 2016 r. do maja 2018 r., nie było ono zatem przedawnione.

Ustalony w umowie końcowy termin spłaty kredytu może przypadać wcześniej w przypadku jej wypowiedzenia w okresie obowiązywania. Z tą datą wierzytelność z tytułu umowy kredytowej zostaje postawiona w stan wymagalności, a co za tym idzie od tej daty liczyć należy trzyletni termin przedawnienia. Wnioskodawczyni nie przedstawiła Sądowi dowodu na okoliczność wypowiedzenia przedmiotowej umowy, zatem zarzut przedawnienia nie został przez nią wykazany.

Wobec powyższego w pkt VI postanowienia Sąd zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki kwotę 5.169,53 zł, tytułem połowy wartości spłaconego długu spadkowego po A. K. (2). Wysokość dokonanej spłaty (10.339,06 zł) Sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez A. K. (1) potwierdzenia wpłaty.

Zgodnie z treścią art. 207 k. c., pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Wydatkiem w rozumieniu omawianego unormowania jest nie tylko wydatek zmierzający do zachowania wspólnego prawa, ale także wydatek poniesiony na normalną eksploatację rzeczy (podobnie uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2009 r., sygn. akt V CSK 485/08). Uczestniczka postępowania wniosła o rozliczenie wydatków poniesionych na lokal w postaci czynszu uiszczanego na konto spółdzielni mieszkaniowej. Powyższa kwota czynszu jest wydatkiem w rozumieniu art. 207 k.c., albowiem niezależnie czy lokal ten jest zamieszkiwany, jego współwłaściciele byliby zobowiązani do ponoszenia tego kosztu (w przeciwieństwie do np. prądu i gazu, których to rozliczenia uczestniczka się nie domagała).

Z przedłożonych przez uczestniczkę rozliczeń wynika, że wysokość tego czynszu wynosiła: od września 2015 r. - 356,11 zł, od 1 marca 2016 r. - 299,42 zł, od 1 sierpnia 2017 r. - 277,55 zł, a od 1 sierpnia 2018 r. - 308,64 zł. Uczestniczka przedłożyła również potwierdzenia wpłat na konto spółdzielni mieszkaniowej z tego tytułu, których wysokość w poszczególnych miesiącach odpowiada wymienionym kwotom. Wynika z nich, że A. K. (1) w poszczególnych miesiącach płaciła nieznacznie wyższe kwoty (w zaokrągleniu) niż była do tego zobowiązana. Przez to na koncie lokalu powstawała nadpłata, regulowana w kolejnych miesiącach niższymi wpłatami (luty 2017 r. – 100 zł), bądź brakiem wpłat. I tak, Sąd przyjął, że uczestniczka w miesiącach: sierpniu 2015 r., maju 2016 r., marcu 2016 r., czerwcu 2017 r. oraz czerwcu 2018 r., mimo przedłożonych druków wpłat, nie dokonała ich na konto spółdzielni mieszkaniowej i w konsekwencji nie uwzględnił ich przy rozliczeniu. Na drukach tych brak jest bowiem pieczęci banku potwierdzającej wpłatę kwoty na konto bankowe. Pozostałe potwierdzenia przedłożone przez uczestniczkę składają się na kwotę 12.380 zł. Połowę tej kwoty, stanowiącej wysokość udziału wnioskodawczyni w majątku spadkowym Sąd zasądził od niej na rzecz uczestniczki, tytułem zwrotu nakładów (pkt VII).

Następnie rozstrzygnięciu podlegał wniosek A. G. o rozliczenie czynszu najmu za bezumowne korzystanie z lokalu. W ocenie wnioskodawczyni z uwagi na fakt, że uczestniczka zajmuje lokal na wyłączność, powinna zwrócić tej pierwszej wysokość czynszu za lokal, odpowiadający wartości udziału wnioskodawczyni w majątku spadkowym (1/4). Wskazać należy, iż wniosek ten podlegał oddaleniu z uwagi na jego niezasadność. Żądanie wnioskodawczyni znajduje podstawę prawną w treści art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. Zgodnie z art. 224 § 2 k.c. od chwili, w której samoistny posiadacz w dobrej wierze dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy, jest on obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i jest odpowiedzialny za jej zużycie, pogorszenie lub utratę, chyba, że pogorszenie lub utrata nastąpiła bez jego winy. Obowiązany jest zwrócić pobrane od powyższej chwili pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył. Zgodnie natomiast z art. 225 k.c. obowiązki samoistnego posiadacza w złej wierze względem właściciela są takie same jak obowiązki samoistnego posiadacza w dobrej wierze od chwili, w której ten dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy. Jednakże samoistny posiadacz w złej wierze obowiązany jest nadto zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie uzyskał, oraz jest odpowiedzialny za pogorszenie i utratę rzeczy, chyba, że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego. Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy powinno obejmować wszystko to, co jej właściciel uzyskałby, gdyby nieruchomością wydzierżawił lub oddał w użytkowanie na podstawie innego stosunku prawnego. Podstawą ustalenia wynagrodzenia są ceny rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy w okresie posiadania. Ochronie przewidzianej w przepisach art. 222 k.c. i nast. podlega także współwłaściciel, którego posiadanie zostało naruszone przez innego współwłaściciela. Jak zostało przesądzone w judykaturze współwłaściciel może bowiem domagać się od pozostałych współwłaścicieli korzystających z rzeczy wspólnej z naruszeniem art. 206 k.c. w sposób wyłączający jego współposiadanie, wynagrodzenia za korzystanie z tej rzeczy na podstawie art. 224 § 2 k.c. lub art. 225 k.c. (uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2013 r. III CZP 88/12, OSNC 2013 nr 9, poz. 103, str. 1, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2017 r., I CSK 109/17, nr Lex 2468917). Przepis art. 206 k.c. nie znajduje jednak zastosowania, jeżeli współwłaściciele dokonali umownego podziału rzeczy quoad usum albo jeżeli taki podział został dokonany orzeczeniem sądu; w takim wypadku zakres uprawnionego korzystania z rzeczy wspólnej przez każdego ze współwłaścicieli określa umowa lub to orzeczenie. Dopóki bowiem współwłaściciele korzystają ze wspólnej rzeczy zgodnie z ich wolą wyrażoną nawet w sposób konkludentny, dopóty ich współposiadanie i korzystanie z rzeczy nie narusza art. 206 k.c. Należy także zaznaczyć, iż współwłaściciele mają pełną swobodę w określeniu zakresu korzystania z rzeczy wspólnej i mogą to uczynić w oderwaniu od wysokości przysługujących im udziałów w prawie własności. Oświadczenie woli wyrażające zgodę na sposób korzystania lub na podział do korzystania z rzeczy wspólnej może być składane przez poszczególnych współwłaścicieli w różnym czasie i nie wymaga żadnej formy szczególnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., III CSK 64/16, nr Lex 1618169, wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2004 r., IV CK 17/03, nr Lex 68861).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że A. G. i A. K. (1) w sposób dorozumiany dokonały podziału rzeczy wspólnej quoad usum w odniesieniu do przysługującego im w ramach spadku lokalu. Lokal ten w chwili śmierci A. K. (2), aż do dnia dzisiejszego, zajmowała uczestniczka postępowania.

Wnioskodawczyni A. G. godziła się w tym czasie na taki stan rzeczy i zносиła wyłączne korzystanie z lokalu przez A. K. (1). W tym zakresie zatem przepisy dotyczące wynagrodzenia za bezumowne korzystanie nie mają zastosowania. W konsekwencji Sąd oddalił wniosek (pkt VIII).

Wreszcie, rozliczeniu w niniejszym postępowaniu nie podlegał dług spadkowy w postaci niespłaconego kredytu zaciągniętego przez A. K. (2) w (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. A. G. i A. K. (1) w dniu 23 sierpnia 2018 r. zawarły bowiem ugodę pozasądową, mocą której uzgodniły sposób spłaty powyższego długu.

W zakresie kosztów postępowania zastosowanie znalazła ogólna reguła dotycząca zwrotu kosztów postępowania w postępowaniu nieprocesowym, zgodnie z którą każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.c.; pkt IX postanowienia). Brak było zdanie Sądu podstaw do odstąpienia od tej zasady. Jednocześnie Sąd obciążył wnioskodawczynię i uczestniczkę postępowania kwotą po 1.046,73 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, a związanych z wynagrodzeniem biegłego sądowego (2068,47 zł) oraz wydatkami połączonymi z przedstawieniem informacji finansowych dotyczących spadkodawcy przez (...) S.A. z siedzibą w W. (25 zł). Powyższe znalazło swój wyraz w pkt X i XII sentencji.

W pkt XI Sąd oddalił wniosek uczestniczki o zwolnienie od kosztów sądowych. Złożone przez A. K. (1) oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania nie daje dostatecznej podstawy do uznania, że sytuacja w jakiej się ona znajduje, uzasadnia zwolnienie jej od kosztów sądowych w niniejszej sprawie. Uczestniczka osiąga dochody w łącznej wysokości 2.174,02 zł, zaś na wydatki związane z utrzymaniem domu oraz spłatą pożyczek przeznaczają około 800 zł (kredyty zaciągnięte przez męża zostały przez nią w całości spłacone). Uczestniczka jest zatem w stanie z uzyskiwanych dochodów ponieść koszty sądowe w niniejszej sprawie, których wysokość wynosi 1.046,73 zł, bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.